

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (۲۴): وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۹۸۰۲

کد موضوعی: ۳۱۰

عنوان گزارش: بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (۲۴): وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

نوع گزارش: طرح/لایحه راهبردی نظارتی

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه فناوری اطلاعات و ارتباطات)
تهیه و تدوین کنندگان: حسن پوراسماعیل، محمدمین احمدلو، ابوالقاسم رجبی
ناظران علمی: حبیب‌اله ظفریان، سعید شجاعی
اظهار نظر کننده: محمد برزگر خسروی
صفحه آرا: نفیسه حاجی صفری
ویراستار ادبی: زهره عطاردی

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه سال ۱۴۰۳
۲. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۳. فناوری اطلاعات و ارتباطات
۴. توسعه دولت هوشمند
۵. فیبر نوری
۶. شبکه ملی اطلاعات

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۳/۱/۲۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۲/۳۱

به نام خدا

فهرست مطالب

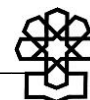
چکیده.....	۱
خلاصه مدیریتی.....	۱
۱. مقدمه.....	۴
۲. ردیف‌های درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن و مرکز ملی فضای مجازی.....	۵
۳. سنجش‌های عملکردی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.....	۸
۴. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل دستگاه سیاستگذار در لایحه بودجه ۱۴۰۳ (جدول ۷. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی).....	۱۰
۵. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن و مرکز ملی فضای مجازی در ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ بودجه.....	۱۲
۶. طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.....	۱۴
۷. بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.....	۱۵
۸. جمع‌بندی و پیشنهادها.....	۱۵
منابع و مآخذ.....	۱۷

فهرست جداول

۱. ردیف‌های درآمدی از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.....	۶
۲. سنجش‌های عملکردی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.....	۸
۳. اهم خروجی‌ها و محصولات اصلی مورد انتظار از مرکز ملی فضای مجازی.....	۱۰
۴. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل دستگاه سیاستگذار (جدول ۷. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.....	۱۱
۵. اعتبارات وزارت ارتباطات و دستگاه‌های تابعه آن و مرکز ملی فضای مجازی در ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ بودجه سال ۱۴۰۳.....	۱۲
۶. طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.....	۱۴
۷. بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.....	۱۵

فهرست نمودارها

۱. سهم دستگاه‌های مختلف از درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.....	۷
۲. روند پیشرفت پروژه توسعه دسترسی فیبر نوری در بخش پوشش و سرویس.....	۹

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (۲۴): وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

چکیده

پیرو تصویب و ابلاغ بخش اول قانون بودجه سال ۱۴۰۳ در مجلس شورای اسلامی، بخش دوم آن که شامل جداول و جزئیات درآمدها و هزینه‌های دولت است در ۱۹ فروردین ۱۴۰۳ به مجلس شورای اسلامی وصول شد. در این راستا، حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات در دولت با ایجاد منابع درآمدی حدود ۲۳۰ هزار میلیارد ریال، حدود ۰/۸ درصد از درآمدهای دولت را ایجاد کرده و با اعتباراتی در حدود ۲۰۱ هزار میلیارد ریال، حدود ۰/۷ درصد از منابع بودجه عمومی دولت را صرف می‌کند که این موضوع بیانگر خوداتکایی و عدم وابستگی این حوزه به سایر درآمدهای دولت است. مشابه روال سال‌های گذشته، سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی با ایجاد حدود ۹۳ درصد از درآمدهای دولت در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات به میزان ۲۱۴ هزار میلیارد ریال در رتبه اول کسب درآمدی در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات قرار دارد؛ این درآمد عمدتاً از محل حق‌السهم دولت از درآمد اپراتورها حاصل می‌شود که با توجه به افزایش ۳۰ درصدی تعرفه اینترنت در اواخر سال گذشته، دولت از این محل منابع پایدار و قابل‌اتکایی را به‌دست می‌آورد. پس از درآمدهای سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی، مجموع سود سهام ابرازی (۵۰ درصد سود ویژه) شرکت‌های سهامی ارتباطات زیرساخت، پست‌بانک و مجموعه پیام به میزان حدود ۱۳ هزار میلیارد ریال، ۵/۵ درصد از درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را ایجاد می‌کنند. از میان سنجه‌های عملکرد خروجی‌های اصلی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات در سال ۱۴۰۳ نیز تحقق دو موضوع اهداف سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات و اتصال اماکن اداری، تجاری و مسکونی به تار (فیبر) نوری از جمله مهم‌ترین سنجه‌های این بخش به‌شمار می‌آیند.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

پیرو تصویب و ابلاغ بخش اول قانون بودجه سال ۱۴۰۳ در ۲۷ اسفند ۱۴۰۲ به دولت، بخش دوم بودجه که شامل جداول و جزئیات درآمدها و هزینه‌های دولت است در تاریخ ۱۹ فروردین ۱۴۰۳ به مجلس شورای اسلامی وصول شد. این گزارش در وهله اول به بررسی اصلی‌ترین جزئیات ساختار بودجه حوزه فاوا با محوریت وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌ها و سازمان‌های تابعه و مرکز ملی فضای مجازی در ۶ بخش شامل ردیف‌های درآمدی، سنجه‌های عملکردی، اعتبارات دستگاه‌های اجرایی تابعه وزارتخانه، ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ در حوزه فاوا، طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌پردازد.

نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

اصلی‌ترین یافته‌های کلیدی این گزارش به شرح ذیل است:

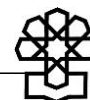
- به‌طور کلی منابع بودجه، شامل ۴ جزء درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، واگذاری دارایی‌های مالی و درآمدهای اختصاصی دولت است. به‌طور تقریبی تمامی منابع مکتسبه دولت از حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات در بخش درآمدها به میزان حدود ۲۳۰ هزار میلیارد ریال از محل درآمد حاصل از مالکیت دولت در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات - حق امتیاز شبکه و جریمه عدم انجام تعهدات از سوی اپراتورهای مخابراتی ایجاد می‌شود.

- دولت ۱۱ سنجه عملکردی به‌منظور ارزیابی دستگاه‌های مرکزی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات ارائه کرده است که از میان آنها، ۲ سنجه تحقق سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات به میزان ۷۰ درصد و اتصال ۲ میلیون نقطه از اماکن اداری، تجاری و مسکونی به تار (فیبر) نوری از جمله مهم‌ترین سنجه‌های این بخش به‌شمار می‌آیند.

گزارش‌ها حاکی از آن است که در حال حاضر حدود ۶۰ درصد از سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات محقق شده است و به‌نظر می‌رسد با تکمیل برخی از پروژه‌های مرتبط با اهداف شبکه ملی اطلاعات در دولت، تحقق هدف‌گذاری ۷۰ درصدی در تکمیل شبکه ملی اطلاعات، هدفی در دسترس برای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات باشد. اما در رابطه با تحقق اتصال ۲ میلیون نقطه از اماکن کشور به تار (فیبر) نوری به‌عنوان اصلی‌ترین وعده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در دولت سیزدهم، ایجاد ۱/۵ میلیون اتصال به تار (فیبر) نوری در کمتر از ۱۲ ماه آینده نیازمند تمهیدات جدی‌تری از سوی این وزارتخانه خواهد بود. هم‌اکنون مطابق آمار سامانه رسمی پروژه توسعه تار (فیبر) نوری، این پروژه با پیشرفت حدود ۳۵ درصدی در بخش تعهدات پوشش، بیش از هفت میلیون خانوار را تحت پوشش تار (فیبر) نوری قرار داده است، اما از این تعداد صرفاً اندکی بیش از پانصد هزار مکان اداری، تجاری و مسکونی در حال استفاده از خدمات اتصال تار (فیبر) نوری به شیوه‌های مختلف هستند.

- نکته مثبت در رابطه با بودجه بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات، تراز مثبت بین درآمدها و اعتبارات دولت در این بخش است که این موضوع نشان‌دهنده عدم وابستگی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور به سایر منابع درآمدی دولت به‌منظور پوشش هزینه‌های خود است. درآمدهای این حوزه برای سال آینده در حدود ۲۳۰ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود و مجموع اعتبارات تخصیص‌یافته به این بخش (مشمول بر اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی سرمایه‌ای و اختصاصی) حدود ۲۰۱ هزار میلیارد ریال است.

- ساماندهی ردیف‌های متفرقه و امکان انتقال آنها به ردیف‌های ذیل دستگاه‌های اصلی یکی از ویژگی‌های برجسته ذکر شده از سوی دولت برای بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ بوده است. این موضوع بدان معناست که بخش عمده‌ای از ردیف‌های اعتباری متفرقه در بودجه باید در ذیل دستگاه اصلی سیاستگذار ساماندهی شده باشند. بررسی

جدول ۱-۷ و ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ نشان می‌دهد که این موضوع در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات رعایت شده است.

• بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات نشان می‌دهد؛ پروژه‌های:

۱. توسعه زیرساخت‌های شبکه ملی اطلاعات، ۲. تأمین منابع صندوق توسعه شبکه فیبر نوری، ۳. توسعه زیرساخت‌های یکپارچه ابری و خدمات دولت هوشمند، ۴. تکمیل زیرساخت‌های اطلاعاتی شبکه ملی اطلاعات، ۵. توسعه زیرساخت فناوری‌های نوین بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات، ۶. توسعه زیرساخت‌های فضایی و ۷. توسعه متوازن منطقه‌ای خدمات حوزه فاوا، اصلی‌ترین عناوین طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به‌شمار می‌آیند که بیش از ۷۵ درصد اعتبارات تملکی این وزارتخانه را به‌خود اختصاص می‌دهند.

• بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نشان می‌دهد؛ تعداد ۶ شرکت ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات فعالیت می‌کنند و مجموع درآمدهای آنها در سال ۱۴۰۳ بالغ بر ۳۳۸ هزار میلیارد ریال برآورد شده است. از این مبلغ بیش از ۳۰۵ هزار میلیارد ریال هزینه شرکت‌های مذکور خواهد بود.

پیشنهاد راهکار تقنینی، نظارتی یا سیاستی

۱. اصلاح ردیف ۴۳ از شماره طبقه‌بندی ۵۳۰۰۰۰ در جدول ۹ لایحه (صفحه ۷۸) با عنوان «حمایت از تولید گوشی‌های هوشمند داخلی».

دلایل توجیهی: در این ردیف مرجع و متولی هزینه‌کرد اعتبارات این ردیف مشخص نشده است. طبق بند «۱۹» از ماده (۵) سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات (مصوب شورای عالی فضای مجازی - سال ۱۴۰۱)، حمایت از تولید گوشی تلفن‌های همراه هوشمند داخلی برعهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است؛ اما طبق بند «۱۷» ایجاد سیستم عامل داخلی برای تلفن همراه برعهده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است. لذا برای تحقق وظایف دو وزارتخانه مذکور در زمینه حمایت از تولید گوشی تلفن‌های همراه هوشمند داخلی، پیشنهاد می‌شود اعتبارات این ردیف بین وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و ارتباطات و فناوری اطلاعات تقسیم شود.

پیشنهاد اصلاحی: عنوان ردیف ۴۳ از شماره طبقه‌بندی ۵۳۰۰۰۰ در جدول ۹ لایحه (صفحه ۷۸) به‌صورت زیر اصلاح شود:

«حمایت از تولید گوشی‌های هوشمند داخلی (۳۰۰۰ میلیارد ریال سهم وزارت صنعت، معدن و تجارت و ۲۰۰۰ میلیارد ریال سهم وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات)».

۲. اصلاح ردیف ۷۵ از شماره طبقه‌بندی ۵۵۰۰۰۰ در جدول ۹ لایحه (صفحه ۸۱) با عنوان «طرح‌های پیشران دانش‌بنیان با اولویت حوزه‌های هوش مصنوعی، کوانتوم، میکروالکترونیک و ... (۵۰۰۰ میلیارد تومان سهم معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور، ۲۰۰۰ میلیارد تومان سهم وزارت صنعت، معدن و تجارت)».

دلایل توجیهی: در ماده (۶۶) برنامه هفتم مصوب مجلس، وظایف متعددی در زمینه توسعه زیرساخت‌های اقتصاد رقومی (دیجیتال) و زیرساخت‌های ذخیره‌سازی و پردازش سریع برعهده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات گذاشته شده است. این زیرساخت‌ها به‌عنوان پیشران توسعه هوش مصنوعی و سایر طرح‌های دانش‌بنیان حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات محسوب می‌شوند. لذا پیشنهاد می‌شود؛ بخشی از اعتبارات این ردیف به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز تخصیص داده شود.

پیشنهاد اصلاحی: عنوان ردیف ۷۵ از شماره طبقه‌بندی ۵۵۰۰۰۰ در جدول ۹ لایحه (صفحه ۸۱) به‌صورت زیر اصلاح شود:

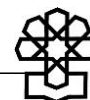
«طرح‌های پیشران دانش‌بنیان با اولویت حوزه‌های هوش مصنوعی، کوانتوم، میکروالکترونیک و ... (۴۰۰۰ میلیارد تومان سهم معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور، ۱۰۰۰ میلیارد تومان سهم وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، ۲۰۰۰ میلیارد تومان سهم وزارت صنعت، معدن و تجارت)».

۱. مقدمه

براساس اصلاحات بند «ب» ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مصوب ۱۴ دی‌ماه ۱۴۰۱، بررسی و تصویب لوایح بودجه در دو بخش شامل کلیات (احکام) و جزئیات (جداول) ازسوی دولت تدوین و به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود. پیرو این موضوع، بخش اول بودجه سال ۱۴۰۳ در آذر ۱۴۰۲ به مجلس تقدیم شد و پس از تصویب آن در تاریخ ۲۷ اسفند ۱۴۰۲ به دولت ابلاغ گردید. درنهایت بخش دوم بودجه که شامل جداول و جزئیات درآمدها و هزینه‌های دولت است در ۱۹ فروردین ۱۴۰۳ به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد. دولت در نامه ارائه بخش دوم بودجه به مجلس، مهم‌ترین ویژگی‌های لایحه را شامل موارد ذیل دانسته است:

۱. پیش‌بینی اعتبارات دستگاه‌ها منطبق با سیاست‌های کلی برنامه هفتم پیشرفت،
۲. لحاظ کردن شعار محوری سال ابلاغی مقام معظم رهبری (جهش تولید با مشارکت مردم)،
۳. کاهش نرخ مالیات واحدهای تولیدی برای حمایت از رشد تولید و اتکا به سایر منابع،
۴. ساماندهی ردیف‌های متفرقه و امکان انتقال آنها به ردیف‌های ذیل دستگاه‌های اصلی،
۵. ارائه سنجه‌های ارزیابی برنامه‌های قوای مقننه و قضائیه و دستگاه‌های اصلی.

در این گزارش، در وهله اول به بررسی اصلی‌ترین جزئیات ساختار بودجه حوزه فاوا با محوریت وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌ها و سازمان‌های تابعه و مرکز ملی فضای مجازی در ۶ بخش شامل ردیف‌های درآمدی، سنجه‌های عملکردی، اعتبارات دستگاه‌های اجرایی تابعه وزارتخانه، ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ در حوزه فاوا و بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات پرداخته می‌شود. درنهایت جمع‌بندی از میزان انطباق ساختار بودجه با احکام بخش اول و همچنین برنامه هفتم توسعه کشور در حوزه فاوا ارائه خواهد شد.

۲. ردیف‌های درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن و مرکز ملی فضای مجازی

منابع بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، شامل ۴ جزء درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، واگذاری دارایی‌های مالی و درآمدهای اختصاصی دولت است [۲] که میزان هر بخش و سهم حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات از آن حوزه به صورت خلاصه در جدول ذیل نشان داده می‌شود:

مبالغ به میلیارد ریال

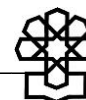
سرفصل منابع لایحه	منابع بودجه سال ۱۴۰۳	سهم وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از منابع	درصد
درآمدها	۱۵,۲۳۳,۰۰۰	۲۲۸,۳۶۸	۱/۵
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۶,۴۴۵,۶۳۰	۰	۰
واگذاری دارایی‌های مالی	۳,۹۴۱,۷۷۰	۰	۰
درآمدهای اختصاصی دولت	۲,۷۵۱,۰۰۰	۱,۹۰۰	۰
مجموع	۲۸,۳۷۱,۴۰۰	۲۳۰,۲۶۸	۰/۸

مجموع منابع اکتسابی توسط دولت به صورت مستقیم در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات، حدود ۲۳۰ هزار میلیارد ریال است که این مقدار حدود ۰/۸ درصد از مجموع منابع بودجه عمومی دولت و ۱/۵ درصد از بخش درآمدهای دولت است. گفتنی است در این محاسبات میزان تأثیر غیرمستقیم بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات در ردیف‌های درآمدی دولت در موضوعاتی نظیر خدمات دولت الکترونیک و دیجیتالی دستگاه‌های اجرایی مختلف دیده نشده است و گستره مورد بررسی این گزارش به طور مشخص منابع مکتسبه دولت از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه آن و مرکز ملی فضای مجازی است.

جزئیات ردیف‌های درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن و همچنین مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه ۱۴۰۳ در جدول ۱ نشان داده شده است. مطابق ردیف‌های درآمدی لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، مرکز ملی فضای مجازی کشور و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های تابعه آن در سال ۱۴۰۳، حدود ۲۳۰ هزار میلیارد ریال درآمد خواهند داشت. درآمد دولت از این بخش در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، بالغ بر ۱۷۱ هزار میلیارد ریال بود [۳] که این موضوع بیانگر رشد ۳۴ درصدی درآمد دولت از حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات است. با این وجود، از آنجاکه مطابق جزئیات ردیف‌های درآمدی بیش از ۹۰ درصد منابع درآمدی این بخش از محل حق‌السهم دولت از اپراتورها حاصل خواهد شد، می‌توان این گونه جمع‌بندی کرد که دولت برای تحقق رشد درآمدهای بودجه در بخش فاوا در سال ۱۴۰۳، صرفاً بر افزایش تعرفه خدمات اینترنتی به میزان متوسط ۳۴ درصد که در اواخر سال گذشته مصوب و بلافاصله از سوی اپراتورها در دستور اجرا قرار گرفت، متمرکز است و برنامه‌ریزی جدیدی برای افزایش درآمدهای دولت در این بخش وجود ندارد.

جدول ۱. ردیف‌های درآمدی از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

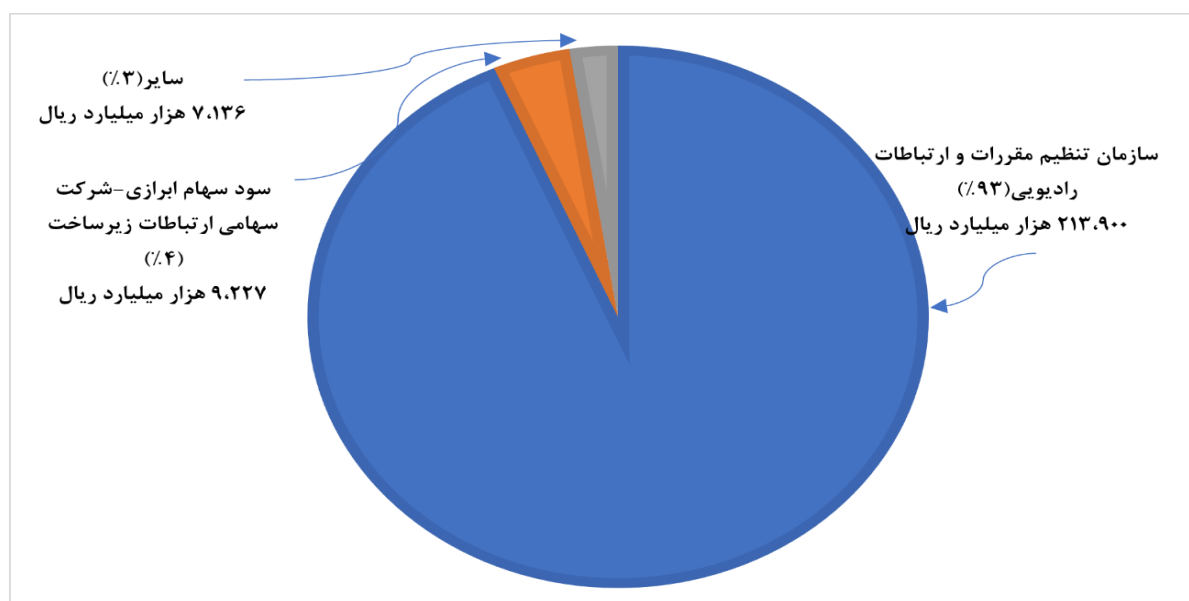
شماره	عنوان	عمومی			اختصاصی			جمع کل	
		ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی
۱۳۰۱۰۱	سود سهام ابرازی (۵۰ درصد سود ویژه و سود سهم دولت - علی‌الحساب سال جاری) سایر شرکت‌های دولتی								
۲۸۳۱۱۰	شرکت سهامی خدمات هوایی پست و مخابرات - پیام	۲۲۵,۷۶۶	۰	۲۲۵,۷۶۶	۰	۰	۰	۰	۰
۲۸۳۳۰۰	شرکت سهامی ارتباطات زیرساخت	۹,۲۲۶,۹۶۲	۰	۹,۲۲۶,۹۶۲	۰	۰	۰	۰	۰
۲۸۳۹۰۰	شرکت دولتی پست بانک	۳,۵۷۰,۰۰۰	۰	۳,۵۷۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۰۴۰۴	درآمد حاصل از مالکیت دولت در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات - حق امتیاز شبکه و جریمه عدم انجام تعهدات								
۱۴۹۱۰۰	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۰۴۱۳	درآمد حاصل از نامبرینگ (شماره‌گذاری مخابراتی) ۱								
۱۴۹۱۰۰	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۰۴۱۴	درآمد حاصل از حق‌السهم سازمان								
۱۴۹۱۰۰	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۲,۷۰۰,۰۰۰	۰	۲,۷۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۰۴۲۰	درآمد حاصل از حق مالکیت دولت در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات - مجوزهای صادر شده توسط شورای عالی فضای مجازی								
۱۰۱۰۷۷	مرکز ملی فضای مجازی کشور	۵,۰۰۰	۰	۵,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴۰۱۰۶	درآمد حاصل از خدمات مخابراتی - حق استفاده از فرکانس رادیویی								
۱۴۹۱۰۰	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۲,۲۰۰,۰۰۰	۰	۲,۲۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴۰۱۰۷	درآمد حاصل از خدمات پژوهشی و تحقیقاتی								
۱۱۳۵۸۶	پژوهشگاه فضایی ایران	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰
۱۴۹۰۰۱	پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات	۴۰۰,۰۰۰	۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۰	۴۰۰,۰۰۰	۰	۰
۱۴۹۳۰۰	پارک علم و فناوری ارتباطات و فناوری اطلاعات	۵۰۰,۰۰۰	۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۰	۵۰۰,۰۰۰	۰	۰

شماره	عنوان	عمومی			اختصاصی			جمع کل		
		ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	جمع کل
۱۴۰۲۰۷	درآمد حاصل از فروش و عرضه فعالیت‌های فضایی، اعطای مجوزهای فضایی، فروش داده و تصاویر ماهواره‌ای									
۱۴۹۲۰۰	سازمان فضایی ایران	۱,۴۴۰,۰۰۰	۰	۱,۴۴۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱,۴۴۰,۰۰۰
۱۶۰۱۵۴	درآمد حاصل از افزایش ۴۰ ریال به قیمت هر پیامک (۱۰ ریال افزایش مزبور موضوع بند «ش» ماده (۷۲) قانون جوانی جمعیت)									
۱۴۹۱۰۰	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۸,۰۰۰,۰۰۰	۰	۸,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۸,۰۰۰,۰۰۰
	جمع	۲۲۸,۳۶۷,۷۲۸	۰	۲۲۸,۳۶۷,۷۲۸	۱,۹۰۰,۰۰۰	۰	۱,۹۰۰,۰۰۰	۲۳۰,۲۶۷,۷۲۸	۰	۲۳۰,۲۶۷,۷۲۸

همان‌طور که جدول ۱ نشان می‌دهد؛ حدود ۲۲۸ هزار میلیارد ریال (یعنی بیش از ۹۹ درصد) از درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به صورت عمومی می‌باشد و تنها ۱۹۰۰ میلیارد ریال (یعنی کمتر از ۱ درصد) از درآمدهای آن به صورت اختصاصی است. در این بین سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی با ایجاد حدود ۹۳ درصد از درآمدهای دولت در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات به میزان ۲۱۴ هزار میلیارد ریال در رتبه اول کسب درآمدی قرار دارد. پس از آن سود مجموع سهام ابرازی (۵۰ درصد سود ویژه) شرکت‌های سهامی ارتباطات زیرساخت، پست‌بانک و مجموعه پیام به میزان حدود ۱۳ هزار میلیارد ریال، ۵/۵ درصد از درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را ایجاد می‌کند.

نمودار ۱. سهم دستگاه‌های مختلف از درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

۳. سنجه‌های عملکردی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

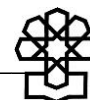
شاخص‌ها یا سنجه‌های عملکردی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ پیش‌بینی شده است. این شاخص‌ها در صورت تصویب در مجلس شورای اسلامی، عملکرد مورد انتظار از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را تعیین خواهند کرد. این شاخص‌ها در راستای اجرای برنامه هفتم [۱] و سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات (مصوب شورای عالی فضای مجازی- سال ۱۴۰۱) خواهد بود که جزئیات آن در جدول ۲ نمایش داده شده است. دو مورد از مهم‌ترین سنجه‌های عملکردی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در بودجه سال ۱۴۰۳، مربوط به تحقق اهداف سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات و اتصال اماکن اداری، تجاری و مسکونی به تار (فیبر) نوری است.

جدول ۲. سنجه‌های عملکردی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

ردیف	اهم خروجی‌ها و محصولات اصلی	واحد سنجش	پیش‌بینی مقدار ۱۴۰۳
۱	تحقق اهداف سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات	درصد	۷۰
۲	اتصال اماکن اداری، تجاری و مسکونی به تار (فیبر) نوری	میلیون نقطه	۲
۳	روستاهای بالای بیست خانوار متصل به شبکه ملی اطلاعات	درصد	۹۸
۴	تکمیل پایگاه ملی پرتاب فضایی	درصد	۲۷
۵	ایجاد بستر ارائه خدمات کاربردی فضاپایه با ارزش افزوده	تعداد کاربرد	۱۱
۶	ارائه کلیه خدمات دولت به شهروندان به صورت الکترونیکی	درصد	۱۰۰
۷	ایجاد و توسعه ابر دولت هوشمند	درصد/تجمعی	۳۵
۸	ظرفیت پهنای باند اینترنت بین‌الملل	Gbps	۱۲,۰۰۰
۹	ظرفیت پهنای باند شبکه انتقال	Gbps	۶۲,۰۰۰
۱۰	ظرفیت پهنای باند داده داخلی	Gbps	۴۷,۰۰۰
۱۱	پوشش دسترسی پهن باند ثابت خانوارها (FTTX, TD-LTE)	درصد	۸۰

اولین خروجی مورد انتظار از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، تحقق ۷۰ درصدی اهداف سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات است. هرچند مطابق احکام برنامه هفتم، بازنگری و به‌روزرسانی اهداف و شاخص‌های این سند در دستور کار مرکز ملی فضای مجازی قرار گرفته است؛ اما با توجه به گستردگی اهداف سند مذکور، تحقق ۷۰ درصدی آن گام مهمی از پیشرفت و تحول کشور در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات را فراهم خواهد کرد. مطابق آخرین گزارش مرکز ملی فضای مجازی از پیشرفت شبکه ملی اطلاعات، وضعیت این شاخص در حال حاضر حدود ۶۰ درصد است که به نظر می‌رسد با تکمیل برخی از پروژه‌های مرتبط با اهداف شبکه ملی اطلاعات در دولت، تحقق هدف‌گذاری ۷۰ درصدی امکان‌پذیر خواهد بود.

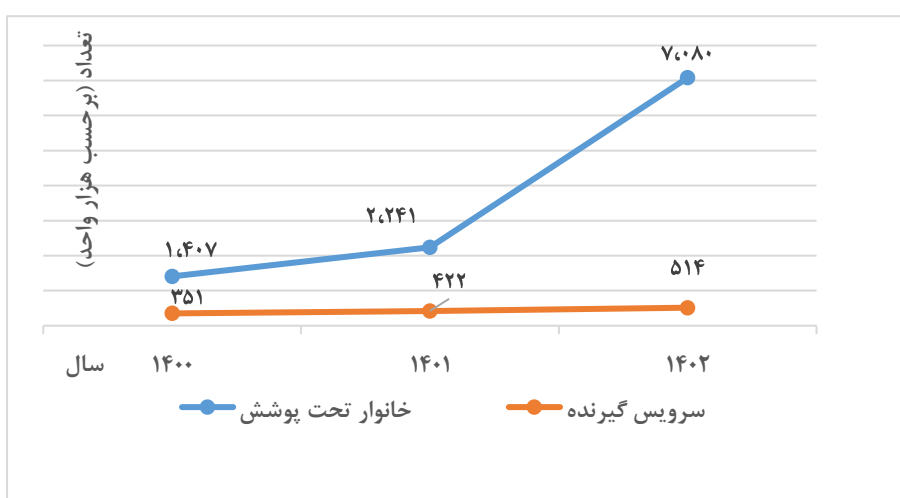
دومین سنجه عملکردی کلیدی مربوط به اتصال ۲ میلیون نقطه از اماکن اداری، تجاری و مسکونی به تار (فیبر) نوری است. موضوعی که تحقق آن را می‌توان اصلی‌ترین وعده و هدف‌گذاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در دولت سیزدهم دانست. در راستای تحقق این هدف‌گذاری، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تاکنون از ظرفیت‌های

مختلفی نظیر اعطای مشوق‌های قابل توجه به دارندگان پروانه اپراتوری از محل کاهش ۸ درصدی حق‌السهم دولت به منظور ایجاد پوشش و اتصال تار (فیبر) نوری، اعطای تسهیلات سرمایه در گردش مجریان پروژه و در نهایت تأسیس صندوق توسعه فیبر نوری اشاره کرد.

هم‌اکنون مطابق آمار سامانه رسمی پروژه توسعه فیبر نوری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به آدرس iranfttx.ir، این پروژه با پیشرفت حدود ۳۵٪ در بخش تعهدات پوشش، بیش از هفت میلیون خانوار را تحت پوشش تار (فیبر) نوری قرار داده است، اما از این تعداد، صرفاً اندکی بیش از پانصد هزار مکان اداری، تجاری و مسکونی در حال استفاده از خدمات اتصال تار (فیبر) نوری به شیوه‌های مختلف هستند.

نمودار ۲. روند پیشرفت پروژه توسعه دسترسی تار (فیبر) نوری در بخش پوشش و سرویس

روند پیشرفت پوشش و اتصال در این پروژه در سالیان گذشته نشان می‌دهد از سال ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۲ رشد تعداد واحدهای تحت پوشش از بیش از دو میلیون و دویست و بیست یک هزار واحد با رشد نزدیک به ۲۱۶ درصدی به بیش از هفت میلیون خانوار رسیده است و تعداد مشترکین متصل به‌طور طبیعی به دلیل اوایل اجرای پروژه رشد چندانی نداشته است. با این وجود، پیش‌بینی وزارت ارتباطات این است که حدود یک میلیون و پانصد هزار مکان متصل به تار (فیبر) نوری در سال ۱۴۰۳ به شبکه دسترسی فیبر نوری کشور اضافه خواهند شد که این به معنای رشد نقاط متصل به تار (فیبر) نوری به میزان حدود ۳۰۰ درصد است. لذا به نظر می‌رسد با توجه به نرخ رشد سالیان گذشته و عادت رفتاری کاربران در استفاده از اینترنت تلفن همراه در ایران، دستیابی به اهداف این بخش بدون برنامه‌ریزی جدی در زمینه رفع موانع اتصال به خصوص در زمینه نحوه تعرفه‌گذاری خدمات اینترنتی ثابت و سیار در کشور، آمار واقع‌بینانه‌ای نباشد.

در رابطه با مرکز ملی فضای مجازی نیز سنجه‌های عملکردی کلیدی به شرح جدول ۳ است:

جدول ۳. اهم خروجی‌ها و محصولات اصلی مورد انتظار از مرکز ملی فضای مجازی

پیش‌بینی مقدار ۱۴۰۳	واحد سنجش	اهم خروجی‌ها و محصولات اصلی
۳۴	مصوبه	تدوین سیاست‌های فضای مجازی کشور
۱۶	گزارش/سند	برنامه‌ریزی طرح کلان فضای مجازی کشور
۲۳	گزارش/سند	نظارت و ارزیابی فضای مجازی کشور
۱۸	گزارش/سند	رصد و پایش فضای مجازی کشور

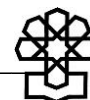
همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، در سال آینده انتظار می‌رود ۳۴ پیش‌نویس مصوبه توسط مرکز ملی فضای مجازی برای طرح در شورای عالی فضای مجازی و کمیسیون‌های عالی ذیل آن پیشنهاد شود. خروجی‌های مورد انتظار ممکن است شامل مصوبات کارگروه تعامل‌پذیری الکترونیکی که مصوباتش ذیل مصوبات شورای عالی فضای مجازی در روزنامه رسمی به چاپ می‌رسند نیز باشند، اما شورای اجرایی فناوری اطلاعات و کارگروه تعامل‌پذیری از زاویه خروجی‌ها و محصولات مورد انتظار به صورت شفاف دیده نشده‌اند.

۴. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل دستگاه سیاستگذار در لایحه بودجه ۱۴۰۳ (جدول ۷ وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی)

اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه ۱۴۰۳ و قانون بودجه ۱۴۰۲ در جدول ۴ نشان داده شده است. مجموع اعتبارات وزارتخانه مذکور و دستگاه‌های تابعه آن با ۳۰ درصد رشد از اعتبار ۱۵۱ هزار میلیارد ریال سال ۱۴۰۲ به ۱۹۶ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۳ می‌رسد. ۹۴ درصد اعتبارات مذکور در سال ۱۴۰۳ یعنی بالغ بر ۱۸۵ هزار میلیارد ریال مستقیماً از طریق ستاد مرکزی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، صرف برنامه‌ها خواهد شد و فقط ۶ درصد آن از طریق دستگاه‌های تابعه وزارت ارتباطات هزینه خواهد شد. همچنین بالغ بر ۱۷۱ هزار میلیارد ریال، معادل ۸۷ درصد از اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های اجرایی تابعه آن در سال ۱۴۰۳ به صورت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خواهد شد. این شاخص در سال ۱۴۰۲ حدود ۸۵ درصد بوده است.

از نکات قابل توجه در بخش اعتبارات دستگاه‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، کاهش ۸۰ درصدی اعتبارات مستقیم سازمان فضایی در بخش تملک دارایی سرمایه‌ای است. با این وجود، این موضوع به معنای کاهش اعتبارات حوزه فضایی کشور نخواهد بود، زیرا بررسی عناوین پروژه‌های تملک دارایی سرمایه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نشان می‌دهد، صرفاً بخش عمده‌ای از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای حوزه فضایی از سازمان فضایی به دستگاه مرکزی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات منتقل شده است. لذا اعتبارات حوزه فضایی با نظارت بیشتر وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به مصرف خواهد رسید.

مرکز ملی فضای مجازی نیز در بودجه سال ۱۴۰۳ با کاهش اعتبارات به میزان ۱۵ درصد مواجه شده که دلیل آن نیز کاهش در اعتبارات تملک دارایی این دستگاه بوده است. اعتبارات هزینه‌ای مرکز ملی فضای مجازی با ۶۶ درصد

افزایش از اعتبار ۳۷۰ میلیارد ریال سال ۱۴۰۲، به اعتبار ۶۱۴ میلیارد ریال در سال ۱۴۰۳ رسیده است؛ اما اعتبارات تملک دارایی مرکز ملی فضای مجازی در سال ۱۴۰۳ به میزان ۲۱ درصد کاهش خواهد یافت.

تحلیل جدول اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی به‌عنوان دو دستگاه سیاستگذار (جدول ۷) نشان می‌دهد، دستگاه‌های اجرایی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات حدود ۰/۹ درصد از مجموع اعتبارات ملی را به‌خود اختصاص می‌دهند. از این مقدار سهم اعتبارات هزینه‌ای، حوزه فاوا حدود ۰/۱۴ درصد از کل اعتبارات هزینه‌ای - ملی دستگاه‌های اجرایی کشور و سهم اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای حدود ۶/۶۸ درصد از کل اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای - ملی است. همچنین، اعتبارات اختصاصی این حوزه ۰/۰۷ درصد از کل اعتبارات اختصاصی - ملی دستگاه‌های اجرایی را شامل می‌شود.

نکته مثبت در رابطه با بودجه بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات، تراز مثبت بین درآمدها و اعتبارات دولت در این بخش است که این موضوع نشان‌دهنده عدم وابستگی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور به سایر منابع درآمدی دولت به‌منظور پوشش هزینه‌های خود است. مطابق جدول ۱ درآمدهای این حوزه برای سال آینده در حدود ۲۳۰ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود و مطابق جدول ۴، مجموع اعتبارات این بخش (مشمول بر اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی سرمایه‌ای و اختصاصی) حدود ۲۰۱ هزار میلیارد ریال است.

جدول ۴. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل دستگاه سیاستگذار

(جدول ۷. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

میلیون ریال

شماره دستگاه	عنوان دستگاه	هزینه‌ای		تملك		اختصاصی		جمع		درصد رشد
		۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۳	
۱۱۳۵۸۶	پژوهشگاه فضایی ایران	۱,۱۸۳,۶۱۱	۱,۴۶۳,۶۰۰	۱۱۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۹۳,۶۱۱	۲,۴۶۳,۶۰۰	۷
۱۴۹۰۰۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۴,۴۹۵,۰۸۶	۱۵,۳۹۵,۷۷۶	۱۱۶,۵۸۷,۰۰۰	۱۶۹,۱۶۵,۰۱۳	۰	۰	۱۳۱,۰۸۲,۰۸۶	۱۸۴,۵۶۰,۵۸۹	۴۱
۱۴۹۰۰۱	پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱,۲۳۵,۷۱۶	۱,۴۳۱,۵۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۱,۶۵۵,۷۱۶	۱,۹۵۱,۵۰۰	۱۸
۱۴۹۰۰۸	دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات	۳۰۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۳۸۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	-۸
۱۴۹۱۰۰	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۲,۵۶۹,۸۱۸	۳,۱۰۲,۶۵۳	۱۶۳,۰۰۰	۱۶۳,۰۰۰	۰	۰	۲,۷۳۲,۸۱۸	۳,۲۶۵,۶۵۳	۱۹
۱۴۹۲۰۰	سازمان فضایی ایران	۶۴۰,۵۹۶	۹۶۵,۱۳۶	۱۱,۵۹۶,۰۰۰	۱,۴۴۰,۰۰۰	۰	۰	۱۲,۲۳۶,۵۹۶	۲,۴۰۵,۱۳۶	-۸۰
۱۴۹۳۰۰	پارک علم و فناوری ارتباطات و فناوری اطلاعات	۳۸۱,۴۴۱	۴۵۰,۰۰۰	۸۲,۰۶۳	۱۰۸,۳۳۵	۶۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۶۳,۵۰۴	۱,۰۵۸,۳۳۵	۰
۲۸۳۱۰۰	شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۹۷,۰۰۰	۹۷,۰۰۰	۰	۰	۹۷,۰۰۰	۹۷,۰۰۰	۰
۲۸۳۳۰۰	شرکت سهامی ارتباطات زیرساخت	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	-
	جمع اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (جدول ۷)	۲۰,۵۳۶,۲۶۸	۲۲,۸۴۳,۶۶۵	۱۲۸,۶۶۳,۰۶۳	۱۷۱,۰۹۳,۳۴۸	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۵۱,۹۹۹,۳۳۱	۱۹۵,۸۳۷,۰۱۳	۳۰
۱۰۱۰۷۷	اعتبارات مرکز ملی فضای مجازی (جدول ۷)	۳۷۰,۳۱۹	۶۱۴,۴۶۲	۵,۷۸۲,۰۰۰	۴,۵۷۱,۰۰۰	۰	۰	۶,۱۵۲,۳۱۹	۵,۱۸۵,۴۶۲	-۱۵

شماره دستگاه	عنوان دستگاه	هزینه‌ای		تملك		اختصاصی		جمع		درصد رشد
		۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۲	
۲۸	جمع اعتبارات وزارت ارتباطات و مرکز ملی فضای مجازی (جدول ۷ لایحه بودجه)	۲۳,۴۵۸,۱۲۷	۲۰,۹۰۶,۵۸۷	۱۳۴,۴۴۵,۰۶۳	۱۷۵,۶۶۴,۳۴۸	۱,۹۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۵۷,۳۵۱,۶۵۰	۲۰۱,۰۲۲,۴۷۵	-
۲۹	جمع کل اعتبارات ملی (جدول ۷ لایحه بودجه)	۱۳,۴۶۷,۰۸۰,۷۳۴	۱۶,۴۵۴,۱۱۲,۹۲۱	۱,۵۸۷,۱۸۰,۳۵۱	۲,۶۲۹,۸۸۵,۰۰۰	۲,۶۸۷,۸۲۵,۰۰۰	۱,۷۸۶,۵۵۲,۹۵۰	۱۶,۸۴۰,۸۱۴,۰۲۵	۲۱,۷۷۱,۸۲۲,۹۲۱	-
-	سهم حوزه فاوا از اعتبارات ملی (جدول ۷) برحسب درصد	۰/۱۶	۰/۱۴	۸/۴۷	۶/۶۸	۰/۱۱	۰/۰۷	۰/۹۳	۰/۹۲	-

۵. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن و مرکز ملی فضای مجازی در ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ بودجه

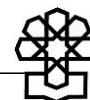
ساماندهی ردیف‌های متفرقه و امکان انتقال آنها به ردیف‌های ذیل دستگاه‌های اصلی یکی از ویژگی‌های برجسته ذکر شده از سوی دولت برای بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ بوده است. این موضوع بدان معناست که بخش عمده‌ای از ردیف‌های اعتباری متفرقه در بودجه باید در ذیل دستگاه اصلی سیاستگذار ساماندهی شده باشند. بررسی جدول ۱-۷ و ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ نشان می‌دهد که این موضوع در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات به خوبی رعایت شده است.

در این راستا، اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن و مرکز ملی فضای مجازی در ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ بودجه سال ۱۴۰۳ در جدول ذیل نشان داده شده است. از مجموع حدود ۲۰۱ هزار میلیارد ریال اعتبارات بخش فاوا در سال ۱۴۰۳، بالغ بر ۱۸۵ هزار میلیارد ریال آن به صورت اعتبارات متفرقه منتقل شده به دستگاه اصلی و در دو قالب اعتبارات متمرکز درآمد- هزینه (شماره طبقه‌بندی ۷۳۰۰۰۰) و اعتبارات ردیف‌های موردی یا موقت (شماره طبقه‌بندی ۷۵۰۰۰۰) توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن و مرکز ملی فضای مجازی هزینه خواهد شد. از این میزان اعتبار بیش از ۹۱ درصد یعنی حدود ۱۶۹ هزار میلیارد ریال به صورت تملك دارایی به مصرف خواهد رسید.

جدول ۵. اعتبارات وزارت ارتباطات و دستگاه‌های تابعه آن و مرکز ملی فضای مجازی در ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ بودجه سال ۱۴۰۳

میلیون ریال

شماره طبقه‌بندی ۱۴۰۲	شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه	موضوع	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع کل (سال ۱۴۰۳)
اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه						
۷۳۰۰۰۲	۳-۷۳۰۰۰۰	مرکز ملی فضای مجازی کشور	اجرای طرح‌های زیرساختی و طرح‌های کلان فضای مجازی کشور با تصویب و نظارت شورای عالی فضای مجازی	۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰
۵۳۰۰۹۴	۱۰۹-۷۳۰۰۰۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	گسترش شبکه ملی اطلاعات از محل افزایش درآمد پیامک	۰	۲,۴۰۰,۰۰۰	۲,۴۰۰,۰۰۰

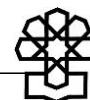
شماره طبقه‌بندی ۱۴۰۲	شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه	موضوع	هزینه‌های	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع کل (سال ۱۴۰۳)
۷۳۰۰۷۶	۷۳۰۰۰۰-۱۱۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	ایجاد، تأمین و توسعه زیرساخت‌های اقتصاد رقومی (دیجیتال) و حمایت از تولیدات بومی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲۰۲۰۰،۰۰۰	۱۱۰۳۰۰،۰۰۰	۱۳،۵۰۰،۰۰۰
۷۳۰۰۷۷	۷۳۰۰۰۰-۱۱۱	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	توسعه متوازن زیرساخت خدمات شبکه ملی اطلاعات در مناطق محروم، روستایی و کمتر توسعه یافته و شهرهای زیر ۱۰ هزار نفر	۶۰۰،۰۰۰	۹،۰۰۰،۰۰۰	۹،۶۰۰،۰۰۰
۷۳۰۰۷۸	۷۳۰۰۰۰-۱۱۲	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	ایجاد، توسعه متوازن و تجهیز زیرساخت‌های ارتباطی، اطلاعاتی، خدمات و محتوای شبکه ملی اطلاعات	۵،۱۵۸،۷۷۶	۵۹،۰۰۰،۰۰۰	۶۴،۱۵۸،۷۷۶
۷۳۰۰۷۹	۷۳۰۰۰۰-۱۱۳	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	توسعه و تکمیل زیرساخت‌ها و خدمات دولت هوشمند	۹۰۰،۰۰۰	۱۹،۰۰۰،۰۰۰	۱۹،۹۰۰،۰۰۰
۷۳۰۰۸۰	۷۳۰۰۰۰-۱۱۴	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	تأمین، توسعه و تجهیز زیرساخت‌ها و خدمات فضایی	۲،۶۰۰،۰۰۰	۲۲،۷۰۰،۰۰۰	۲۵،۳۰۰،۰۰۰
۷۳۰۰۸۱	۷۳۰۰۰۰-۱۱۵	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	توسعه و تکمیل زیرساخت‌های امنیت و صیانت اجتماعی و فرهنگی در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	۶۰۰،۰۰۰	۵،۰۰۰،۰۰۰	۵،۶۰۰،۰۰۰
۷۳۰۱۱۳	۷۳۰۰۰۰-۱۱۶	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	توسعه کسب‌وکارهای خریدوفروش اینترنتی در نقاط روستایی توسط شرکت پست جمهوری اسلامی ایران	.	۲،۵۰۰،۰۰۰	۲،۵۰۰،۰۰۰
۷۳۰۱۱۴	۷۳۰۰۰۰-۱۱۷	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	امکان تبادل الکترونیکی اطلاعات و پاسخ‌گویی الکترونیکی به استعلام‌های مورد نیاز دستگاه‌های اجرایی - سازمان فناوری اطلاعات	۱،۰۲۰،۰۰۰	۱،۰۰۰،۰۰۰	۲،۰۲۰،۰۰۰
۷۳۰۱۲۰	۷۳۰۰۰۰-۱۱۸	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	کمک به توسعه شبکه تار (فیبر) نوری منازل و کسب‌وکارها موضوع بند «س» تبصره «۷»	.	۲۴،۷۳۰،۰۰۰	۲۴،۷۳۰،۰۰۰
□	۷۳۰۰۰۰-۱۱۹	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	موضوع حق‌السهم سازمان	۱،۹۶۲،۶۵۳	.	۱،۹۶۲،۶۵۳
۷۳۰۰۸۳	۷۳۰۰۰۰-۱۲۰	سازمان فضایی ایران	هزینه فعالیت‌های فضایی	۴۴۲،۲۳۶	۱،۰۰۰،۰۰۰	۱،۴۴۲،۲۳۶
اعتبار ردیف‌های موردی (موقت)						
۷۵۰۰۰۲	۷۵۰۰۰۰-۸	مرکز ملی فضای مجازی کشور	طرح‌های کلان ملی فضای مجازی کشور	۱۸،۰۰۰	۵۰۰،۰۰۰	۵۱۸،۰۰۰
۵۵۰۰۳۴	۷۵۰۰۰۰-۸۳	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	ایجاد، توسعه و تکمیل پروژه‌های اولویت‌دار دولت الکترونیکی	.	۲۰۰،۰۰۰	۲۰۰،۰۰۰
۷۵۰۰۱۹	۷۵۰۰۰۰-۸۴	سازمان فضایی ایران	توسعه فناوری و کاربردهای فضایی	.	۱۰،۵۰۰،۰۰۰	۱۰،۵۰۰،۰۰۰
جمع اعتبارات متفرقه منتقل شده به جدول ۷ (ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی)						
				۱۵،۶۸۱،۶۶۵	۱۶۸،۸۳۲،۰۰۰	۱۸۴،۵۱۳،۶۶۵

۶. طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

جدول زیر به ترتیب اعتبار طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات را نمایش می‌دهد. بررسی این طرح‌ها نشان می‌دهد؛ توسعه زیرساخت‌های شبکه ملی اطلاعات، تأمین منابع صندوق توسعه شبکه فیبر نوری، توسعه زیرساخت‌های یکپارچه ابری و خدمات دولت هوشمند و تکمیل زیرساخت‌های اطلاعاتی شبکه ملی اطلاعات، توسعه زیرساخت فناوری‌های نوین بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات، توسعه زیرساخت‌های فضایی و توسعه متوازن منطقه‌ای خدمات حوزه فاوا، اصلی‌ترین عناوین طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به‌شمار می‌آیند.

جدول ۶. طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

شماره ردیف درآمد- هزینه در جدول متفرقه	عنوان طرح	جمع مصوبه ۱۴۰۳
۷۳۰۰۷۸	توسعه زیرساخت‌های شبکه ملی اطلاعات	۲۷,۹۲۰,۰۰۰
۷۳۰۰۷۸	تأمین منابع صندوق توسعه شبکه فیبر نوری	۲۴,۷۳۰,۰۰۰
۷۳۰۰۷۶	ایجاد و توسعه زیرساخت‌های یکپارچه ابری و خدمات دولت هوشمند	۲۰,۰۳۰,۰۰۰
منابع عمومی	تأمین و تکمیل زیرساخت‌های اطلاعاتی شبکه ملی اطلاعات	۱۵,۰۰۰,۰۰۰
منابع عمومی	توسعه دانش و زیرساخت‌های فناوری‌های نوین بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۴,۰۰۵,۰۰۰
۷۳۰۰۸۳	ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های فضایی	۱۱,۱۹۹,۰۱۳
۷۳۰۰۰۲	ایجاد و توسعه متوازن منطقه‌ای خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	۹,۰۱۵,۰۰۰
منابع عمومی	توسعه زیرساخت‌های خدمات پایه و کاربردی و اقتصاد رقومی	۷,۰۲۲,۰۰۰
۷۳۰۰۷۹	توسعه زیرساخت‌های پایش منابع و نظارت بر سرویس‌های ICT	۶,۰۸۶,۰۰۰
منابع عمومی	اجرای وظایف امنیت و سالم‌سازی اجتماعی و فرهنگی بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات	۵,۰۰۰,۰۰۰
۷۳۰۰۷۸	هوشمندسازی زیرساخت‌های شبکه پستی کشور	۴,۵۵۷,۰۰۰
۷۳۰۰۷۸	راهبری کلان فضای مجازی کشور	۴,۳۷۱,۰۰۰
۷۳۰۰۷۸	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱,۳۲۱,۰۰۰
۷۳۰۰۷۷	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات- مرکز ملی فضای مجازی کشور	۲۰۰,۰۰۰
۷۳۰۰۸۱	تنظیم و تدوین مقررات و توسعه بازار بخش ICT	۱۲۳,۰۰۰
۷۳۰۰۷۸	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات- پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۲۰,۰۰۰
۷۳۰۱۲۰	تعمیرات اساسی و تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات پارک علم و فناوری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۰۸,۳۳۵
منابع عمومی	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات- سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۴۰,۰۰۰
	مجموع	۱۵۰,۸۴۷,۳۴۸

۷. بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در جدول ۷ خلاصه شده است. تعداد ۶ شرکت ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات فعالیت می‌کنند و مجموع درآمدهای آنها در سال ۱۴۰۳، بالغ بر ۳۳۸ هزار میلیارد ریال برآورد شده است. از این مبلغ، بیش از ۳۰۵ هزار میلیارد ریال هزینه شرکت‌های مذکور خواهد بود. ۵۰ درصد سود ویژه این شرکت‌ها در سال ۱۴۰۳، حدود ۱۳ هزار میلیارد ریال خواهد بود. شرکت سهامی ارتباطات زیرساخت بیشترین سود ویژه را در سال ۱۴۰۳ خواهد داشت که حدود ۹ هزار میلیارد ریال است. درحالی‌که شرکت دولتی پست‌بانک در سال ۱۴۰۳ با درآمدی بالغ بر ۱۵۵ هزار میلیارد ریال بیشترین درآمد را در بین شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات خواهد داشت.

جدول ۷. بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

شماره طبقه‌بندی	نام شرکت	درآمد	هزینه	۵۰ درصد سود ویژه	سهم دولت از تقسیم سود	استفاده از منابع عمومی دولت
۲۸۳۱۰۰	شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران	۸۰,۲۴۱,۵۹۵	۸۰,۲۴۱,۵۹۵	۰	۰	۹۷,۰۰۰
۲۸۳۱۱۰	شرکت سهامی خدمات هوایی پست و مخابرات- پیام	۲,۴۴۰,۰۰۰	۱,۹۸۸,۴۶۸	۲۲۵,۷۶۶	۱۱,۲۸۸	۰
۲۸۳۳۰۰	شرکت سهامی ارتباطات زیرساخت	۹۷,۶۰۰,۰۰۰	۷۹,۱۴۶,۰۷۶	۹,۲۲۶,۹۶۲	۳۲۲,۹۴۴	۰
۲۸۳۴۰۰	سازمان فناوری اطلاعات ایران	۳,۱۱۳,۵۰۰	۳,۱۱۳,۵۰۰	۰	۰	۰
۲۸۳۹۰۰	شرکت دولتی پست‌بانک	۱۵۵,۰۷۵,۵۳۷	۱۴۱,۰۷۵,۵۳۷	۳,۵۷۰,۰۰۰	۴۴۰,۸۹۵	۰
	جمع	۳۳۸,۴۷۰,۶۳۲	۳۰۵,۵۶۵,۱۷۶	۱۳,۰۲۲,۷۲۸	۷۷۵,۱۲۷	۹۷,۰۰۰

۸. جمع‌بندی و پیشنهادها^۱

لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ درحالی آخرین مراحل تصویب خود را در مجلس شورای اسلامی به پایان می‌رساند که سال ۱۴۰۳ در عمل اولین سال از اجرای برنامه هفتم به‌شمار می‌آید. از این منظر، بخش دوم لایحه باید در عمل برشی یک‌ساله از اجرای برنامه هفتم و احکام مصوب در بخش اول بودجه سال ۱۴۰۳ را محقق سازد. اصلی‌ترین محورهای مورد اشاره در برنامه هفتم و احکام بخش اول بوجه عبارتند از: ارتقای امنیت سایبری دستگاه‌های عمومی، توسعه فیبر نوری، توسعه اقتصاد دیجیتال (با اولویت‌های تسهیل دسترسی داده، هوش مصنوعی و ارزش‌گذاری دارایی‌های نامشهود)، نقش‌آفرینی کشور در ترانزیت بین‌المللی داده و حمایت از توسعه صنعت میکروالکترونیک و گوشی تلفن همراه.

۱. تمامی پیشنهادها با رعایت تشریفات مقرر در آیین‌نامه داخلی مجلس ارایه می‌شود.

در این راستا، بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حوزه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نشان می‌دهد، دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ تلاش کرده است که به میزان قابل قبولی اهداف بودجه‌ای مدنظر برنامه هفتم را مدنظر قرار دهد.

پیشنهاد اصلاح برخی از ردیف‌های مرتبط با حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۳: ۱. اصلاح ردیف ۴۳ از شماره طبقه‌بندی ۵۳۰۰۰۰ در جدول ۹ لایحه (صفحه ۷۸) با عنوان «حمایت از تولید گوشی‌های هوشمند داخلی».

دلایل توجیهی: در این ردیف مرجع و متولی هزینه‌کرد اعتبارات این ردیف مشخص نشده است. طبق بند «۱۹» از ماده (۵) سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات (مصوب شورای عالی فضای مجازی- سال ۱۴۰۱)، حمایت از تولید گوشی تلفن‌های همراه هوشمند داخلی برعهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است؛ اما طبق بند «۱۷» ایجاد سیستم عامل داخلی برای تلفن همراه برعهده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است. لذا برای تحقق وظایف دو وزارتخانه مذکور در زمینه حمایت از تولید گوشی تلفن‌های همراه هوشمند داخلی پیشنهاد می‌شود اعتبارات این ردیف بین وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و ارتباطات و فناوری اطلاعات تقسیم شود.

پیشنهاد اصلاحی: عنوان ردیف ۴۳ از شماره طبقه‌بندی ۵۳۰۰۰۰ در جدول ۹ لایحه (صفحه ۷۸) به صورت زیر اصلاح شود:

«حمایت از تولید گوشی‌های هوشمند داخلی (۳۰۰۰ میلیارد ریال سهم وزارت صنعت، معدن و تجارت و ۲۰۰۰ میلیارد ریال سهم وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات)».

۲. اصلاح ردیف ۷۵ از شماره طبقه‌بندی ۵۵۰۰۰۰ در جدول ۹ لایحه (صفحه ۸۱) با عنوان: «طرح‌های پیشران دانش‌بنیان با اولویت حوزه‌های هوش مصنوعی، کوانتوم، میکروالکترونیک و ... (۵۰۰۰ میلیارد تومان سهم معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور، ۲۰۰۰ میلیارد تومان سهم وزارت صنعت، معدن و تجارت)».

دلایل توجیهی: در ماده (۶۶) برنامه هفتم، وظایف متعددی در زمینه توسعه زیرساخت‌های اقتصاد رقومی (دیجیتال) و زیرساخت‌های ذخیره‌سازی و پردازش سریع برعهده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات گذاشته شده است. این زیرساخت‌ها به‌عنوان پیشران توسعه هوش مصنوعی و سایر طرح‌های دانش‌بنیان حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات محسوب می‌شوند. لذا پیشنهاد می‌شود بخشی از اعتبارات این ردیف به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز تخصیص داده شود.

پیشنهاد اصلاحی: عنوان ردیف ۷۵ از شماره طبقه‌بندی ۵۵۰۰۰۰ در جدول ۹ لایحه (صفحه ۸۱) به صورت زیر اصلاح شود:

«طرح‌های پیشران دانش‌بنیان با اولویت حوزه‌های هوش مصنوعی، کوانتوم، میکروالکترونیک و ... (۴۰۰۰ میلیارد تومان سهم معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور، ۱۰۰۰ میلیارد تومان سهم وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، ۲۰۰۰ میلیارد تومان سهم وزارت صنعت، معدن و تجارت)».

منابع و مأخذ

۱. بخش اول و دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳.
۲. برنامه هفتم پیشرفت، فصل ۱۳، مواد (۶۴، ۶۵ و ۶۶).
۳. قانون بودجه سال ۱۴۰۲.

گزیده سیاستی

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات نشان می‌دهد ساختار درآمد- هزینه، این حوزه به میزان قابل توجهی خوداتکا و بدون وابستگی به درآمدهای دولت از سایر حوزه‌هاست.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir